

OPGAVE 15:

At skrive personligt – sprogets bankende hjerte

Alle de foregående opgaver har haft til formål at lære dig, hvordan du kan udtrykke dig nuanceret i forskellige sammenhænge. Hvis du vil kunne skrive, så det rammer og fænger, kræver det, at du kan vurdere, hvornår du skal skrue op og ned for billedsprog, stilfigurer sætningslængde og så videre for, "den personlige stemme" er mest af alt summen af alle de sproglige valg, som en skribent tager. Den personlige stemme, som er sprogets bankende hjerte, er en kompliceret affære, og især fordi "godt sprog" ikke dækker helt det samme som "godt sprog i en danskfaglig sammenhæng".

Hvis du allerede nu er i besiddelse af en stor portion sproglig bevidsthed og kan lide både at læse og at skrive, vil vi opfordre dig til at udfordre dig selv og tage nogle chancer for at finde ud af, hvordan netop dit sprog er noget særligt.

I danskfaglig sammenhæng betyder godt sprog, at man tør noget med sit sprog uden at gå langt over grænsen. Samtlige læsere vil aldrig kunne blive enige om, hvor vild en tekst må være, før den bliver lige lovlig poetisk, personlig eller sjofel, ligesom der er forskel på, om et humoristisk indslag bliver opfattet som kærlig afklapsning eller rå sarkasme.

Man kan sige, at du kan tillade dig næsten alt, hvis du er genial, og at du kan slippe af sted med meget, hvis du kan gøre det godt.

Det er ikke i alle opgaver, at det personlige sprog er i fokus, men når du skal skrive personligt om noget fagligt, handler det personlige om to elementer, dit sprog og din vinkling. Din vinkling skal være knivskarp på emnet. Din opgave handler om et emne, der er relevant i en danskfaglig sammenhæng, og det er i den kontekst, den bliver læst.

Du behøver ikke altid opretholde en kølig og distanceret sprogtone. Læseren må gerne kunne mærke, at du har hjertet med i det, du skriver. Du kan vælge indimellem at skrive poetisk eller talesprogsnært bortset fra i de fremstillingsformer, hvor en mere objektiv stil er i højsædet (fx resumé og analyse). Vær modig, og gå nye veje med sproget, så det bliver personligt, og så du som afsender føles nærværende i teksten. På den måde inviterer du læseren ind i netop dit univers.

Opgave

Vurdér de forskellige tekststykker nedenfor – fx individuelt eller i par med en efterfølgende klasses Diskussion. Det er ikke sikkert, hele klassen kan nå til enighed om dem alle sammen: Er de fantastiske, på kanten, lige over grænsen, eller hører de bare ikke til i en dansk opgave? Det er kun godt, hvis det giver anledning til Diskussion imellem jer. I så fald understreger det den pointe, at det originale, skæve og personlige ikke kan undgå at støde nogle læsere fra sig. Det skal lige nævnes, at vi har valgt at drille lidt ved at medtage i hvert fald ét eksempel, som langt de fleste dansklærere ville få panderynker over.

Autofiktion

Man ødelægger lidt oplevelsen ved at stille krav til bøgerne. Det må være frustrerende at skrive en bog, hvor alle læsere tager deres fordomme, forventninger og antagelser om forfatteren med i deres læsning. Autofiktionens forfattere fortæller mig, at jeg gerne må tænke på dem, imens jeg læser. Men kun lidt. Poul Behrendt og Mads Bunch har egentlig ret, når de i artiklen "Autofiktionen har knust modernismens facade" skriver, at modernismen har en glasfacade, men hvis denne definition kræver, at man som læser skal gå med ballerinaske og pakke forfatteren ind i vat, går de for langt. Det er sådan noget, der går op for en, når man sidder på biblioteket og læser sig ind i andre verdener. At der er og bør være en form for symbiose mellem bøger, læsere og forfattere.

Litteraturens nye genre

Udpakningspapiret flænses af de negle, som ikke er tilstedeværende, da de blev bidt dybere ned foregående aften. Men hungeren efter at pakke Gyldendals månedsbog op fratager det besværlige ved udpakningen, og toppen af bogens forside gengiver søndagens morgenlys, samtidig med at jeg knipper øjnene i for at fange overskriften *Gud taler ud*. Underbevidstheden læser genrebeskrivelsen under overskriften og opdager et tydeligt "roman", der som et boksestød rammer maveregionen og følelserne og ikke mindst begejstringen for den nye bog.

Litterære skildringer af familierelationer

Og når Knausgård kan skrive 5 x 700 sider om sin far, så kan man jo kun bekræfte, at det er dybe spor, barndommen sætter i os. Barndommen er forudsætningen for, hvordan vi vil fungere resten af vores liv. Det er ikke nemt at fornægte arven, mens man i sit stille sind prøver at minde sig selv om, at man ikke er sin far eller mor. Her kommer så igen spørgsmålet om, hvad vi egentlig er. Biologiske væsener med en dyyyb seksuel trang til at få opfyldt vores drifter (Freud likes), eller det selv, der mangler forløsning og udfoldelse af noget større, og som har brug for at slippe fri af en påduttet identitet (Jung likes).

Kulturmøder og -forskelle

Da jeg under min nylige rejse til Kroatien gik gennem gaderne, mærkede jeg en blanding af spænding og angst, som jeg ellers ikke føler, når jeg går rundt i København. Uden at jeg tænkte over hvorfor, mærkede jeg bare et væld af onde vibrationer fra menneskene, alene fordi de var fremmede. I København var jeg aldrig blevet skræmt af en gammel, krumrygget, piberygende dame, men dernede blev jeg. Det hele handler måske om, hvor tryk man er, og hvor meget man føler sig hjemme. Ville vi føle større tryk, hvis vi slog os sammen og skabte en kæmpenation? Så slap vi for at kæmpe om landegrænser og kulturelle interesser. Charles Darwin udtalte, efter sine rejser rundt i verden, at han var af den overbevisning, at den engelske race var skæbnebestemt til lidt efter lidt at brede sig ud over hele verden. Det ville da være smart, så ville alle tale samme sprog og leve efter de samme normer. Alle lande, alle steder det samme: fish'n chips, Sherlock Holmes, Beatles og Monty Python.

Karakterer i folkeskolen

Hvis vi vender tilbage til det overordnede spørgsmål: Definerer karakterer éns intelligens og færdigheder? Skribenten mener nej, og det mener jeg bestemt også. Det er vigtigt at vide, at karaktererne ikke er sandheden – men desværre ved man ikke, hvor man kan forbedre sig, hvis lærere giver gode karakterer for, hvad de tror, man kan, i stedet for at kigge på den egentlige præstation og bedømme ud fra det. Hvis man rent faktisk er klog, er det jo unfair, at man får en dårlig karakter, fordi man ikke lyder klog eller ikke kan åbne munden og charmere sig ind på læreren. Men ifølge skribenten er det åbenbart også unfair, hvis man er dårlig til matematik og får en dårlig karakter til matematikeksamen. Åbenbart.